

I. Rektor, dekanerne og de styrende organer

1. Rektors årsberetning

Livet på Københavns Universitet i året 1985 blev stærkt præget af virkningerne af de ekstraordinære besparelser, som undervisningsministeriet ved et hasteindgreb den 27. februar pålagde institutionen i forbindelse med udarbejdelse af finanslovsforslaget for 1986. Og ovenikom så virkningen af de besparelser, der følger af den reducerede pristalsregulering, der blev pålagt ved forslag til tillægsbevillingslov 1985. For årene 1985 og 1986 bevirker indgrebene næsten dobbelt så store nedskæringer, som de »planlagte« nedskæringer, der beregnes af budgetmodellen, der i en årrække var ministeriets rettesnor ved budgetlægningen.

Hasteindgrebet i februar forekom universitetet at være uigennemtænkt og ilde planlagt fra ministeriets side. Gennem sit indhold og tonefald beskadigede det ministerielle indgreb på beklagelig måde arbejdsklimaet på mange af universitetets institutter, og ministeriet har derved bidraget til at svække landets indsats indenfor grundforskningen og flere vigtige, videregående uddannelser.

I årets løb afstedkom ministeriets udspil selvsagt en omfattende diskussion i en række af de kompetente, kollegiale organer. Fra flere sider blev det i løbet af forårsmånederne foreslået, at universitetet skulle afstå fra at medvirke til at udarbejde finanslovsforslag på det foreliggende grundlag. Den overvejende holdning var dog den, at man burde gøre det bedst mulige ud af situationen og ikke frivilligt lade sig sætte

under administration i større udstrækning, end det allerede sker gennem ministeriets udpenslede budgetteringsforudsætninger m.v.

Som året 1985 udviklede sig, har det faldet naturligt at invitere folketingets uddannelses- og forskningsudvalg til en generel drøftelse af universitetets forhold, særlig med henblik på fornyelses- og planlægningsproblemerne. Forud for mødet med folketingsudvalgene, der fandt sted den 9. oktober, udarbejdede universitetet en redegørelse for den aktuelle situation, således som den opleves af institutionen.

Om hasteindgrebene hedder det i redegørelsen:

»Københavns Universitet har forståelse for, at det skal deltage i den langsigtede omstilling og de besparelser, der i den forbindelse bliver det pålagt, så længe det kan ske i en rolig og vel planlagt rytme. De skiftende planlægningsforudsætninger giver imidlertid dårlige muligheder for at etablere kontinuitet i den faglige planlægning og ikke mindst de seneste besparelserunder, der nærmest har haft panikagtig karakter, har virket ødelæggende på den faglige planlægning, der var tilrettelagt. Stor utryghed hos personalet er resultatet.

Som følge af besparelserne er afskedigelser nu uundgåelige. Hvor mange af disse afskedigelser, der vil få betegnelsen »uansøgt afsked« vil vise sig, idet flugten fra institutionen allerede er begyndt, endnu inden de endelige tal for reduktionen er fastlagt i Undervisningsministe-

riet. Københavns Universitet ser med stor bekymring på disse indgreb, der efter alt at dømme nedbryder forskningsmiljøerne, og der sker uvilkårligt en »graven sig ned« i sine stillinger, der ikke fremmer forskningen.

Imidlertid er det ikke kun de økonomiske og forudsætninger, men i lige så høj grad selve planlægningsstøtten der er af afgørende betydning for, at Københavns Universitet kan være med i forreste række i den teknologiske udvikling. I øjeblikket ekspanderer de tekniske og økonomiske uddannelser på bekostning af de humanistiske og de naturvidenskabelig/medicinske.

Men det er ikke holdbart ensidigt at støtte fagområder, hvis afkast umiddelbart kan øjnes.

Eksempelvis kan nævnes, at udviklingen af programmet bliver stadig mere kompliceret for at opfylde brugerens krav om enkelhed i brugergrænsefladen, dvs. det sprog hvorved man kommunikerer med systemet. Fremtidens højteknologi vil derfor i høj grad dreje sig om at indarbejde fagområder fra det humanistiske område.

Således trækker hele det område, der betegnes simuleret intelligens, og som er kernen i fremtidens højteknologi på humanistiske områder såsom lingvistik, (formel) filosofi, logik og kognitiv psykologi.

Som eksempel kan nævnes, at et af målene for 5. generations datamatansystem (således som det japanske regeringsfinansierede 5. generationsprojekt ICOT) er at udvikle natursproglige brugergrænseflader.

De lande, der bedst forstår at integrere viden fra de videnskaber, der omhandler mennesket, vil have fordele i konkurrencen på verdensmarkedet. De lande, der fokuserer udelukkende på de tekniske videnskaber, vil uvægerligt sakke agterud«.

Om undervisningens og forskningens vilkår hedder det bl.a. i redegørelsen:

»Et af universitetets primære formål er at uddanne kandidater til beskæftigelse i såvel offentlige som private erhverv. Derudover har universitetet en forpligtelse til at varetage forskeruddannelser. I begge tilfælde forudsættes, at universitetet kan give en uddannelse, der ikke blot er skåret til efter et snævert fagområde, men ligesåvel lægger vægten på evnen til fleksibelt at kunne erhverve sig ny viden, at kunne

tilpasse sig og omstille sig. For at kunne bibringe kandidaterne muligheden for at forstå og anvende den videnskabelige metode, gives undervisningen på det højeste videnskabelige niveau. Fra erhvervslivets side lægges der nu stigende vægt på kendskab til videnskabelig metodik. Dette formindsker dog ikke betydningen af det faglige indhold af studierne, altså tilegnelsen af paratviden og færdigheder. Universitetet bør fremtidig i højere grad beskrive og bedømme kandidaternes evne til at udnytte videnskabelig metodik og således »markedsføre« ham/hende til de omgivende erhvervsliv.

En løsning af denne opgave og en udbygning af visse fagområder med redskabsfag, som f.eks. EDB, er genstand for livlig aktivitet på Københavns Universitet i det håb, at erhvervslivet efterhånden må overvinde sin skepsis overfor at ansætte universitetsuddannede kandidater. Samspillet mellem undervisning og forskning er en nødvendighed, såvel for forskning som for uddannelse. Forskningen stimuleres af de studerendes deltagelse i den, og de studerende lærer kun rigtigt om forskningen ved at leve med den. Undervisning og forskning inden for samme specifikke fagområde er derfor i praksis tæt forenet hos den person – læreren/forskeren – der skal formidle den videnskabeligt baserede undervisning. Da arbejdsindsatsen endvidere i reglen er fordelt nogenlunde ligeligt på begge opgaver, vil nedlæggelse af undervisningsområder automatisk trække forskningsområder med sig.

Københavns Universitet må med beklagelse se gode forskningsmiljøer tørre ud og må undre sig over at man uden større bekymring fra politisk side lader stå til. Det er en kendsgerning, at Danmark ligger lavt, både hvad angår ressourceafsætning til forskningen i absolut mål (i forhold til nationalproduktet), og hvad angår væksten i denne ressourceafsætning. Der er her tale om total ressourceafsætning til offentlig og privat forskning.

Der er ingen grund til at tro, at den forskning, der hidtil har været bedrevet på Københavns Universitet, ikke skulle leve op til den internationale standard – tværtimod, på visse områder har universitetet været førende. Men der er grund til at frygte, at denne standard allerede er for nedadgående og vil blive yderligere forringet i det kommende år. Den væsent-

ligste årsag til denne nedtur er, at man i de sidste 5-10 år stille og roligt har udsultet forskningsmiljøerne og undladt at skabe den fornyelse, der er nødvendig«.

Om fornyelsesproblemerne hedder det bl.a. i redegørelsen til folketingsudvalgene:

»Et af de største problemer, som Københavns Universitet for øjeblikket står overfor, er muligheden for til stadighed at kunne forny sig, således at forskningspotentialet ikke tabes, men tværtimod kan øges i takt med den teknologiske udvikling og til støtte for det samfund, vi betjener.

I den højteknologiske tidsalder, vi befinder os i, sker udviklingen med voksende hastighed, og en væsentlig forudsætning for at kunne deltage i de teknologiske landvindinger er derfor et velfungerende forsknings- og udviklingssystem.

Hvis en organisation eller en virksomhed skal markere sig under disse vilkår kræves en høj grad af fleksibilitet og en stadig fornyelse.

Den fornyelse, der skal til på et universitet, er i sin natur ikke anderledes end den, der finder sted inden for enhver konkurrencedygtig erhvervsvirksomhed. Det drejer sig om at forøge sin viden ved at forny og udvikle såvel de menneskelige som de materielle ressourcer.

Københavns Universitets fornyelsesproblemer er et resultat af den eksisterende personalestruktur, et nedslidt forskningsapparat, samt bevillingsmæssige restriktioner. Gennemsnitsalderen for videnskabeligt personale på Københavns Universitet er høj – ca. 48 år, medens gennemsnitsalderen på virksomheder som IBM, NOVO og Teknologisk Institut ligger mellem 37 og 40 år. Sagt på en anden måde er ca. 80 pct. af Københavns Universitets videnskabelige personale over 40 år, medens den tilsvarende procentdel for de tre nævnte foretagender ligger mellem 38 og 46 pct. Selvom gennemsnitsalderen givet reduceres noget, når det teknisk-administrative personale medregnes, vil den dog stadig være atypisk. I årene fra 1986 til 1990 forventer Københavns Universitet en årlig reduktion i bevillingerne til videnskabeligt personale på knapt 2 pct. pr. år. Heroverfor står en forventet afgang som følge af død, alder eller anden beskæftigelse på ca. 2½ pct. pr. år. Dette medfører, at der ikke vil blive mulighed for personalefornyelse.

Indenfor de enkelte fakulteter er udsigterne

forskellige. Således vil der sandsynligvis ske en vis fornyelse i personalestaben på Det samfundsvidenskabelige Fakultet, medens afskedigelser er sandsynlige på humaniora, medicin og naturvidenskab. Hvis forsknings- og uddannelsesmiljøerne skal blomstre og være et væsentligt fundament i den højteknologiske udvikling, er det nødvendigt, at der sker en stadig tilgang af yngre forskere. Fornyelsen er altafgørende, dels for at sikre kontinuiteten og dels for at sikre, at de etablerede forskningsmiljøer til stadighed modtager nye impulser.

Den skæve aldersfordeling vil med den nuværende bevillingsmæssige situation blive fastholdt og genskabt, når de store årgange pensioneres omkring år 2000. Kun en »overbooking« af videnskabeligt personale i en årrække vil stoppe den onde cirkel og skabe en harmonisk aldersstruktur.

I erkendelse af, at rekrutteringsniveauet til forskerstaben er blevet for lavt, har finansudvalget tiltrådt et aktstykke til fremme af forskerrekutteringen ved de højere uddannelsesinstitutioner. Formålet hermed har været at sikre en permanent og stabil rekruttering af kvalificerede kandidater til en forskeruddannelse og til forskningsvirksomhed.

Forskerrekrutplanen åbner mulighed for fornyelse i den videnskabelige medarbejderstab, en fornyelse der ikke ville have været mulig indenfor Københavns Universitets ordinære bevillingsramme.

I det omfang, universitetet pålægges en delvis selvfinansiering af rekrutstillingerne, vil det dog for de fleste fakulteter medføre afskedigelser.

Målet om på længere sigt at tilvejebringe en afbalanceret aldersstruktur vil ikke kunne opnås, hvis forskerrekrutplanen som forudsat gennemføres over en 10-årig periode. En så hurtig optrapning vil derimod medføre en 2-puklet aldersstruktur.

For de eksperimentelle forskningsområder er fornyelsen af apparaturparken en væsentlig faktor i kapløbet om til stadighed at kunne bevare pladsen blandt de førende inden for et forskningsområde.

Investeringerne i forskningsapparat er faldet markant i de seneste 10-15 år. Københavns Universitets samlede udgifter til apparaturanskaffelser lå i 1970 på 73 mill. kr., men er i de

senere år faldet helt ned til ca. 15 mill.kr., svarende til 2 pct. af den samlede apparaturparks anskaffelsesværdi.

Anvendes forskningssekretariatets model for beregning af investeringsbehovet, herunder en middellevetid for forskningsapparat på 13 år, kan det nødvendige reinvesteringsbehov på Københavns Universitet beregnes til at være 50-60 mill.kr. årligt de næste 10 år.

Når de aktuelle anskaffelsesudgifter således kun er ca. 15 mill.kr., medfører det en stadig reduktion og forældelse af forskningsapparat. Knap 60% af Københavns Universitets forskningsapparat er over 13 år, dvs. at en omfattende fornyelse snart bliver nødvendig. Genanskaffelsesværdien for Københavns Universitets apparaturpark er opgjort til ca. 740 mill.kr. – og til sammenligning disponerer Direktoratet for de videregående Uddannelser i 1986 over en apparaturpulje på ca. 35 mill.kr. årligt.

Indenfor det stadig reducerede driftsbudget er mulighederne for anskaffelser begrænset. Der har således også de senere år været et væsentlig fald i udgifterne til maskiner og instrumenter indenfor Københavns Universitets eget driftsbudget. Den samme tendens ser man for anskaffelsesudgifter til bøger og tidsskrifter.

De 5 faglige hovedområders driftsbudget (excl. lønudgifter) vil i de kommende år stagnere. Den allerede nu konstaterede nedslidning af forskningsapparatet (såvel bøger og tidsskrifter som instrumenter) kan under disse økonomiske vilkår kun fortsætte.

Uden fornyelse af materielle og menneskelige ressourcer vil de danske forskningsmiljøer sække bagud. Dette vil få konsekvenser for hele det danske samfund og vil samtidig forringe det danske erhvervslivs internationale konkurrenceevne.

Om kontakten med omverdenen og om nye finansieringsmuligheder siges det til slut i redagørelsen bl.a.:

»Københavns Universitet undersøger for tiden mulighederne for på en mere systematisk og koordineret måde at formidle den viden, der er til rådighed på universitetet, ud til det private erhvervsliv og til den offentlige sektor. For så vidt er der ikke noget nyt i, at der stilles viden til rådighed for omverdenen. Det har altid fundet sted ved mere eller mindre spontan virksomhed, alene af den grund at faglige kredse

ofte omfatter såvel universitetsforskere som erhvervsfolk, hvorved der sker et gensidigt kendskab til miljøerne og deres virke.

Når der i dag må sættes ekstra kræfter ind på at udvikle kendskabet til universitetsmiljøerne skyldes det også, at der i den økonomiske politik lægges op til, at universiteterne i højere grad selv må skaffe sig dele af deres finansiering.

En række nye nøgleord er opstået, »Indtægtsdækket virksomhed«, »Systemeksport«, »Science Park«, »Samarbejdsprojekter« etc., alle med den hensigt, at der skal sælges viden.

Ens for alle aktiviteterne er imidlertid, at de navnlig i startfasen vil binde væsentlige personaleressourcer, hvilket for Københavns Universitet vil skabe yderligere vanskeligheder, når der samtidig skæres hårdt i personale- og driftsrammer for universitetets normale aktiviteter.

En sådan omstilling af institutionen kan derfor ikke ske over natten, og hastigheden vil være afhængig af de ressourcer, der er vilje til at investere såvel fra erhvervsliv som offentlig side.

Øget og mere målrettet information over fakulteternes virksomhed generelt og en præsentation af de enkelte institutters specielle aktiviteter og projekter vil være blandt de opgaver, der vil blive intensiveret på Københavns Universitet.

I de kommende år må man derfor forvente, at der på Københavns Universitet oprettes projektkontorer, udgives kataloger over specielle kursustilbud, systemeksportmuligheder etc., altså sammen med henblik på en større udadvendt virksomhed.

Spørgsmålet er dog, i hvilket omfang erhvervslivet har ressourcer og interesse for at gå ind i et samarbejde med universiteterne. F.eks. vil muligheden for at etablere f.eks. innovationscentre eller »Science Parks« i høj grad afhænge af erhvervslivets initiativ og investeringslyst.

Universitetets liv i det forgangne år var dog ikke kun præget af nedskæringer. I tillæg til institutternes daglige arbejde med undervisning og forskning har institutionen søgt at opfylde sine forpligtelser i almen kulturel forstand gennem afholdelse af en række arrangementer på Frue Plads. Den 3. december 1984 fyldtes festsalen for at fejre 300-året for Ludvig Holbergs fødsel. Den 23. januar 1985 var festsalen

ramme om et større arrangement i anledning af 100-året for Nielsine Nielsens medicinske kandidatksamen. Nielsine Nielsen var den første kvinde, der fik adgang til at studere ved universitetet – trods bitter modstand fra enkelte universitetsprofessorer. Den 17. april fejrede universitetet 100-året for Karen Blixens fødsel, igen med stopfyldt festsal. Den 8. maj var festsalen ramme for et arrangement i anledning af 40-året for Danmarks befrielse og den følgende dag modtog den færøske forfatter William Heinesen sammesteds universitetets Sonning-pris, under betydelig offentlig opmærksomhed. I dagene 27.-29. september gennemførtes på Frue Plads et internationalt Niels Bohr-symposium med titlen »Atomvåbnenes udfordring og Niels Bohrs Åbne brev til de Forenede Natio-

ner«. Anledningen var 100-året for Niels Bohrs fødsel, som iøvrigt blev markeret på selve dagen den 7. oktober med et arrangement i festsalen.

Endelig dannede universitetets festsal den 24. oktober ramme om markeringen af de Forenede Nationers 40-års dag, med undervisningsministeren som hovedtaler.

Københavns Universitet har med denne række arrangementer ønsket at understrege, at et universitet – udover at varetage sine forpligtelser overfor undervisning og forskning – også fra tid til anden bør kunne danne ramme om væsentlige kulturarrangementer og om drøftelser af emner af betydelig samfundsmæssig interesse.

2. Dekanernes årsberetninger

A. Det teologiske Fakultet

Det teologiske Fakultet har i det forløbne år opprioriteret faget Praktisk Teologi, således at der nu er 3 heltidsbeskæftigede lærere ved dette fag mod før kun 1. Den ene stilling er oprettet under forskerrekruiteringsplanen, som også har gjort det muligt for fakultetet at oprette en stilling i 3. verdens kirkehistorie. Begge områder er et forsøg på at svare på de udfordringer, som idag stilles til teologien og præsteuddannelsen.

Fakultetet har med tilfredshed noteret, at den såkaldte § 2 prøve, hvorved ikke teologiske kandidater kunne opnå tilladelse til at søge præsteembede, er afskaffet, og at Kirkeministeriet ydermere har tilbagekaldt et lovforslag, som ville udvide denne adgang til at gælde alle. Fakultetet opfatter dette som en ansporing til at effektivisere og forbedre de teologiske studier.

B. Det samfundsvidenskabelige Fakultet

Det seneste år har ved Det samfundsvidenskabelige Fakultet i høj grad været præget af at fakultetet for første gang i mange år så sig konfronteret med en nedskærings-situation, idet finanslovsrammen for 1986 både reelt, men især i forhold til den budgetmodel betingede forventede vækst, var udtryk for en forringelse i forhold til 1985. Den vanskeliggørelse af fakultetets planlægningsproces, dette har medført, blev forstærket da meddelelsen om de nye budgetteringsprocesser for 1987 og frem efter blev meddelt os i september måned. Med udsigt til en usikker andel i et puljesystem, der bestemt ikke er opbygget med henblik på at løse fakultetets problem, er vi nu reelt bragt i en nulvækst situation. I denne situation hilser fakultetet det velkomment, at vi i november 1985 får lejlighed til at drøfte disse og andre problemer med DVU, ved en såkaldt besøgsrunde.

Fakultetets lokalemæssige situation er stadig meget presset. De udflytninger af humanistiske institutter til Amager, der kunne indebære en aflastning for fakultetet, fandt ikke sted i 1985. Fakultetet kan således først i 1986 tage fat på

en meget vigtig nyfordeling af lokalerne i den indre by.

Fakultetet har medvirket aktivt i en række initiativer omkring internationale udviklingsstudier. Disse initiativer synes nu at have fundet en mere permanent ydre ramme i form af et tværfakultært center for udviklingsstudier. Fakultetet hilser etableringen af centret velkommen og håber det kan danne en frugtbar ramme om de vigtige udviklingsstudier i fremtiden.

Den datamatiske oprustning på fakultetet fortsætter. Det tværfakultære Center for anvendt Datamatik er nu endeligt etableret samtidig med at der er sket en kraftig udbygning af de decentrale EDB-faciliteter. Det står allerede nu klart at datamatik vil indtage en sedse mere central rolle ved mange af fakultetets studier.

På uddannelsessiden er der en række vigtige reformer på vej. Eksempelvis arbejdes der både ved retsvidenskab og ved statsvidenskab med nye studieordninger, der skal bringe uddannelserne helt på højde med dagens krav til de uddannede kandidater. Fakultetet har desuden haft kontakt med universitetets humanistiske fakultet og med Handelshøjskolen i København med henblik på at vurdere mulighederne for at tilbyde undervisningsmoduler i f.eks. økonomi til studerende fra andre fakulteter.

C. Det lægevidenskabelige Fakultet

Det lægevidenskabelige Fakultets aktiviteter har nu i 10 år været præget af nedskæringer i studentertal, personale og økonomiske ressourcer.

I 1985 oplevede fakultetet endnu en reduktion i studenterindtaget. Medens dette i årene op til 1975 var omkring 750 årligt, var det i 1984 faldet til 320 årligt. I 1985 er der kun optaget 270 studenter ved Det lægevidenskabelige Fakultet. Bevillingerne er blevet nedsat tilsvarende, og dette har nødvendiggjort en yderligere stramning af den faglige planlægning, der i en længere årrække har været søgt gennemført af fakultetet. Med den meget hastige reduktion i ressourcerne har planlægningen ifølge sagens natur snarere haft til formål at

udpege de aktiviteter, der kunne undværes uden katastrofale følger for forskningen og undervisningen, end at finde ud af, hvor forskningen og undervisningen burde udvides og forbedres.

Fakultetets arbejde omkring en human-biologisk uddannelse er blevet bragt til en foreløbig afslutning ved vedtagelsen af et fuldt udarbejdet forslag, der med talrige kommentarer fra medlemmer af udvalget, studienævn og institutter under Det lægevidenskabelige og naturvidenskabelige Fakultet er blevet fremsendt til Direktoratet for de videregående Uddannelser. Et forslag om en supplerende uddannelse i Ulandsmedicin og tropehygiejne er ligeledes færdigbehandlet og fremsendt til direktoratet, medens et forslag om en toksikologisk og miljømedicinsk supplerende uddannelse afventer økonomiske konsekvensberegninger.

Ved Retsmedicinsk Centralinstitut er der med virkning fra januar 1986 gennemført en budgetreform, der vil bevirke, at udgifterne ved det retslige sociale arbejde afholdes af Justitsministeriet, og der vil samtidig ved frivillig intern reallokering blive tilført instituttet 5 videnskabelige medarbejdere, således at instituttets videnskabelige status ikke påvirkes u hensigtsmæssigt af det stadigt voksende antal undersøgelser for retsvæsenet.

Den kliniske undervisning ved Rigshospitalet, København Amts og Københavns Kommunes Sygehusvæsen er for tiden til overvejelse i Direktoratet for de videregående Uddannelser, og det er fra Direktoratet blevet tilkendegivet, at der må findes store besparelser i de følgende år. Fakultetet har med bekymring konstateret, at en opsigelse af overenskomsten med Københavns Kommune har resulteret i, at der ikke er blevet optaget nye studenter ved Københavns Kommunes Hospitalsvæsen i efteråret 1985. I betragtning af, at det er overordentlig vigtigt for lægeuddannelsen, at den kliniske undervisning sker i så små hold og på så mange afdelinger som muligt, er det fakultetets håb, at forhandlingerne vil føre til en ordning, der udnytter så mange københavnske sygehuses undervisningskapacitet som muligt.

Ved Direktoratet for de videregående Uddannelsers indkaldelsesskrivelse af bidrag til finansloven for 1986 var der afsat så små midler til lønninger af videnskabeligt og teknisk-administrativt personale ved fakultetet, at fakultetsrådet så sig nødsaget til at indstille en række institutter til nedlæggelse med afsked af det personale, der var ansat ved de pågældende institutter.

nistrativt personale ved fakultetet, at fakultetsrådet så sig nødsaget til at indstille en række institutter til nedlæggelse med afsked af det personale, der var ansat ved de pågældende institutter.

Forslaget blev af Direktoratet for de videregående Uddannelser forelagt Planlægningsrådet for Forskningen, der ikke kunne anbefale nedlæggelsen af de pågældende institutter, hvis forskningsindsats betegnede som værende på internationalt niveau. Ved en række budgettekniske foranstaltninger og ved sparsomme yderligere ressourcetilføjelser lykkedes det at nå frem til en ordning, hvor det formentlig vil være muligt at undgå afskedigelser af videnskabeligt personale i 1986. Om det vil være nødvendigt at afskedige teknisk-administrativt personale, vil i stor udstrækning afhænge af den ikke-aldersbetingede afgang i denne personalegruppe i 1986.

Trods de budgetmæssige indskrænkninger har det videnskabelige niveau været højt. Produktiviteten har – målt ved antallet af publicerede arbejder og disses citationsrate – været højere end nogensinde. Der er i årets løb blevet uddelt 4 guld- og 3 sølvmedaljer og konfereret 41 doktorgrader fra fakultetet.

D. Det humanistiske Fakultet

To begivenheder kom især til at præge Det humanistiske Fakultets arbejde i 1985. Den ene var undervisningsministeriets meddelelse om yderligere indskrænkninger i de langsigtede ressourcerammer for fakultetets virksomhed; den anden var udstedelsen af den længe planlagte, nye bekendtgørelse om humanistiske kandidatuddannelser m.v.

Begge dele kunne ses som et resultat af arbejdet i udvalget vedrørende arbejdsmarkedet for langvarigt uddannede, det såkaldte Knud Larsen-udvalg, som i januar 1985 offentliggjorde en Handlingsplan med forslag dels om nedsættelse af optagelsestallene til bl.a. de humanistiske og psykologiske kandidatuddannelser, dels om ændringer i uddannelsesstrukturen ved humaniora. Hvad den første anbefaling angår, blev de ressourcudløsende optagelsestal ved fakultetet nedsat pr. 1. september 1985 til henholdsvis 600 pladser ved humaniora og 100 pladser ved psykologi, hvilket medfører en

langsigtet bevillingsreduktion svarende til 24 videnskabelige stillinger og deraf afledte ressourcer ud over de reduktioner, der tidligere er besluttet.

Hvad den anden anbefaling angår, blev der i forhold til tidligere bekendtgørelsesudkast foretaget yderligere ændringer i de humanistiske uddannelsers indhold og opbygning, således at indtil 1 år af en 4-årig eller 2 år af en 5-årig kandidatuddannelse fremover vil kunne ligge uden for det traditionelle humanistiske område, og således at der på universiteternes eget initiativ vil kunne indføres et afgangstrin mellem afsluttet grund- og overbygningsuddannelsesniveau. Samtidig lægger Handlingsplanen op til, at der uden for universiteterne oprettes nye, mellemlange uddannelser som alternativ til bl.a. læreruddannelsen, med meritoverførselsret til en eventuel efterfølgende universitetsuddannelse.

Den varslede bevillingsreduktion som følge af de nedsatte optagelsestal blev af fakultetsrådet udmøntet i en revideret bemandingsplan, som i begyndelsen af juni måned blev tilstillet ministeriet, og som senere blev kommenteret af Planlægningsrådet for Forskningen i en udtalelse om de forskningsmæssige konsekvenser af universitetsbesparelserne.

Planlægningsrådet pegede her på det betænkelige i, at bemandingen på de større fag nu må forventes reduceret til omtrent halvdelen af det tidligere niveau; samtidig gik man ind for en budgetmæssig udligning af hensyn til den særlige belastning, som de mange små fag udgør ved Det humanistiske Fakultet i København. Denne rådgivning ses endnu ikke at have fundet udtryk i ministeriets budgetteringspraksis; i september måned fremsendtes nemlig reviderede budgetoverslag, hvori forudsattes etableringen af minimumsrammer baseret på yderligere tilgangsreduktioner og procentvis beskæring af den ordinære forskningsbevilling frem til finansåret 1989 og på langt sigt. Fakultetet agter ikke at tage hensyn hertil ved den løbende justering af bemandingsprofilen, så længe ministeriet ikke har taget de fornødne skridt til at omsætte den forskningsmæssige rådgivning i en kvalitativt begrundet tildeling af forskningsressourcer med henblik på de små fag, hvis opretholdelse fra universitetets side anerkendes som en uomtvistelig forpligtelse.

Udstedelsen med virkning fra 1. september 1985 af en ny bekendtgørelse for de humanistiske kandidatuddannelser medførte et overordentlig omfattende studieplanlægningsarbejde i forårs- og sommermånederne, idet samtlige fagstudienævner måtte revidere de eksisterende studieplaner samt udarbejde oplæg til nye uddannelseselementer i overensstemmelse med intentionerne bag den vedtagne studiereform. Mere end 100 studieordninger blev på denne baggrund affattet og fremsendt til ministeriet i begyndelsen af efterårssemestret, og den 7. oktober afholdtes en aftagerkonference hvor de foreløbige resultater af reformarbejdet blev forelagt en bred kreds af interesserede. Den løbende meningsudveksling om beskæftigelsesproblemerne peger fortsat i retning af, at der bør lægges vægt på erhvervspraktik i tilknytning til det faglige studium, at der bør tilbydes erhvervsrettede kurser som kombinationsuddannelseselementer fra og med det 3. normstudieår, og at der bør skabes mere fleksible afstignings- og meritoverførselsmuligheder for de studerende. Det sidste punkt er omstridt, dog synes der ved fakultetet at være flertal for at iværksætte forsøg med mellemlange uddannelsesstilbud, hvori indbygges retten til at komplettere kvalifikationerne til kandidatniveau. Det kan i den forbindelse noteres, at en sådan tillempling til den angelsaksiske kvalifikationsstruktur omsider støttes af de nordiske akademikerorganisationer.

Fremhævelsen af erhvervspraktikkens betydning har animeret fakultetet til at videreføre den forsøgsvis etablerede studie og erhvervsvejledning; arbejdet har imidlertid været vanskeliggjort af uenighed mellem fakultetet og direktoratet for de videregående uddannelser med hensyn til principperne for tildeling af økonomisk støtte til praktikanterne. Erhvervsrettede kurser er planlagt i såvel intern som ekstern regi, f.eks. udbygges fakultetets EDB-undervisning til et fuldt årskursus i humanistisk datamatik og der forhandles med Det erhvervsøkonomiske Fakultet ved Handelshøjskolen i København om oprettelsen af et HD-modul for humanister m.fl. Enkelte humanistiske grunduddannelser blev på grund af uafklarede planlægningsforudsætninger ikke tilladt etableret med studenteroptag pr. 1. september 1985; her til kommer, at fakultetet af egen drift har und-

ladt optagelse af studerende til selvstændige kandidatuddannelser i berberisk og tyrkisk filologi. Spørgsmålet om magisterkonferensens besvarelse inden for visse fag er henvist til behandling i det faglige landsudvalg for humaniora og teologien.

Optagelsesproceduren førte igen i 1985 til afvisningen af et stort antal l. prioritetsansøgere samtidig med, at der kunne konstateres ledig kapacitet ved de tilsvarende uddannelser uden for Københavns Universitet. Grænsekvotienten til fakultetets uddannelser kunne kun holdes nede på et acceptabelt niveau i forhold til andre fakulteter i kraft af en særlig høj merindskrivningsfaktor (optagelse af fuldt ressourcebelastede studerende uden tilsvarende bevillinger). Merindskrivningspolitikken må fremover nøje vurderes i lyset af ressourcesituationen, herunder ministeriets fordelingspraksis på humanioras samlede område. De unges ufornindskede interesse for at søge ind ved fakultetet gør det i øvrigt specielt påkrævet, at man uddannelsesstrukturelt tilgodeser et bredt, erhvervsforberedende behov, hvad der utvetydigt taler for flere afstigningsmuligheder fra studierne.

På forskningens område kan bl.a. nævnes videreførelsen af forskerrekruiteringsplanen, hvor det på tidspunktet for udarbejdelsen af nærværende beretning var lykkedes at besætte godt halvdelen af de for 1984 og 1985 tildelte, ekstraordinære lektorater og tre fjerdedele af de tildelte adjunkturer. Fakultetsrådet har ved behandlingen af de af de fagkyndige udvalg afgivne indstillinger lagt vægt på en ensartet niveaufastlæggelse og eksakt fortolkning af opslagernes ordlyd, hvorfor enkelte indstillinger har måttet forkastes og andre sendes til omarbejdelse hos udvalgene. Proceduren har afdækket nogen usikkerhed hos bedømmerne med hensyn til den nye stillingsstrukturens formelle og reelle krav, idet forventningen om et meget stort antal højt kvalificerede ansøgere ikke i alle tilfælde er blevet indfriet. Rekrutteringsplanens dimensionering ved fakultetet må i øvrigt genovervejes i lyset af de nu varslede, langsigtede minimumsrammer for videnskabeligt personale; det er tænkeligt, at en indskrænkning af adjunktpuljen vil kunne frigøre ressourcer til oprettelse af de ekstraordinære lektorater, som der vil være behov for i l. halvdel af 1990'erne,

og som fakultetet ikke vil kunne medfinansiere uden afskedigelser af allerede ansatte lektorer.

Efter sommerferien kunne fakultetet med tilfredshed konstatere, at der var taget skridt til at etablere det første af de humanistiske forskningscentre, hvis skæbne ellers havde været usikker på grund af den almindelige økonomiske stramning. Glædeligt var det også, at det havde vist sig muligt at opnå enighed om en tilfredsstillende ordning for refusion til de fakulteter, hvis ansatte måtte blive opfordret til at lade sig knytte til en sådan centervirksomhed. I en situation med hurtigt faldende normalbevillinger til forskningen er det helt nødvendigt, at anvendelsen af særbevillinger samordnes med fakulteternes aktivitetsplanlægning, og centermodellen kan vise sig at have sin berettigelse i denne sammenhæng; tankevækkende var det i hvert fald, at regnskabsopgørelsen for 1984 viste en betydelig skævhed i udnyttelsen af forskningsrådsbevillingerne til fordel for naturvidenskabelige og tekniske fag ved universiteter og højere læreanstalter, som modtog mere end tre fjerdedele af de pågældende rådsbevillinger, medens institutionsanparten af bevillingerne administreret af bl.a. Statens humanistiske Forskningsråd androg under halvdelen af de disponible midler.

Afslutningsvis skal nævnes, at finansudvalget i sommeren 1985 godkendte afholdelsen af nødvendige udgifter til ombygning af fakultetskomplekset på Njalsgade med henblik på udflytning af en række institutter og associerede enheder fra den indre by. Gennemføres dette projekt vil der kunne drages afgjorte faglige fordele af den tættere kontakt mellem størsteparten af fakultetets institutter. De pludselige ændringer af hidtidige planlægningsforudsætninger, som kendetegnede beretningsåret 1985, giver dog alt andet end grundlag for sikre forventninger på dette punkt. Aktuelt gælder det på Det humanistiske Fakultet som på universitetet som helhed, at udbyttet af den stedfundne planlægningsindsats opleves som værende omvendt proportionalt med indsatsens kvalitet. Det er en tilstand, som der fra politisk side må rettes op på.

E. Det naturvidenskabelige Fakultet

Forskerrekruiteringsplanen har pr. 1. juli 1984

og 1. juli 1985 givet fakultetet muligheder for besættelse af ialt 26 adjunktstillinger og 8 lektorstillinger. Ifølge beslutningen i fakultetsrådet er disse stillinger fordelt således:

Ved fordelingen har man bl.a. lagt vægt på følgende fakultets bemandingsplan af 17. maj 1983, hvilken plan nu – efter også et professorat i molekylærbiologi er opslået til besættelse – er realiseret i væsentlig omfang.

Med samtykke fra Direktoratet for de videregående Uddannelser er endvidere overført en adjunktstilling fra DIKU til det biologiske fagområde specielt med henblik på undervisning af biologiske studerende i datalogi ved det nye IBM anlæg. Dette anlæg er nu endeligt placeret i Øster Vold 10-komplekset.

Institutstrukturen revideres fortsat. I indværende periode bl.a. ved at 4 institutter i byg-

ningen Haraldsgade 6 er lagt sammen til et Geofysisk Institut. De nedlagte institutter var: Geofysisk Isotoplaboratorium, Institut for teoretisk Meteorologi, Institut for Fysisk Oceanografi og Institut for Geofysik.

En væsentlig del af det forløbne år er brugt til at udarbejde planer for en tilpasning til budget 1986, der indeholder en reduktion af VIP årsværk med ca. 10% hvoraf en væsentlig del må ske ved uansøgt afsked. Det må i den forbindelse fremhæves, at fakultetet endnu ikke har fået nogle sikre oplysninger om financieringen af en ønsket overgangsfrekvens på 70-80 fra adjunkt til lektorstillinger uden yderligere afskedigelser. Dette vanskeliggør opstilling af bemandingsplaner samt virker lidet tiltrækkende på kvalificerede ansøgere til adjunktstillinger.

3. Universitetets styrende organer

Rektor: Professor, dr.phil. Ove Nathan genvalgtes ved valgene i foråret 1985 for perioden 1.6.85-31.5.88.

Prorektor: Lektor, mag.art. Leif Christensen genvalgtes ved valgene i foråret 1985 for perioden 1.6.85-31.5.87.

Oplysninger om sammensætningen af Konsistorium, Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg, fakultets- og fagråd samt studienævn findes i »Vejviser for Københavns Universitet 1985«.

Herudover har Konsistorium nedsat følgende faste udvalg og arbejdsgrupper i 1985/86:

Konsistoriums Valgudvalg 1986 (1.1.-31.12.1986), Konsistoriums Stipendieudvalg (1.2.1986-31.1.1987), Forskningsudvalget, Uddannelsesudvalget, Informations- og Formidlingsudvalget, Udvalget vedr. Internationale Anliggender, Dispensationsudvalget, Biblioteksudvalg, Konsistoriums permanente Museumsudvalg (1.12.1983-30.11.1986), EDB-ud-

valget, Bladudvalg (vedrørende Universitetsavisen), Arbejdsgruppen vedrørende Freds- og Konfliktforskning, Københavns Universitets Forum for Informationsteknologi,

Udvalget vedrørende Internationale Udviklingsstudier og Områdestudier og Kommissorium for og sammensætning af Konsistoriums Ligstillingsudvalg.

Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg har nedsat følgende udvalg:

Koordinationsudvalget vedrørende den fysiske planlægning, Kantine- og rengøringsudvalg, Udvalget vedrørende de fællestekniske driftsforhold for bygninger m.v. og Udvalget vedrørende udgifter til den centrale administration og fællesservice.

Oplysninger om sammensætningen af ovennævnte udvalg og arbejdsgrupper fås på Konsistorialkontoret, Frue Plads, Postboks 2177, 1017 København K.